

**LA UNIÓ EUROPEA ENTRE
EL TRACTAT DE MAASTRICHT
I EL SEGLE XXI**

CARLES A. GASÒLIBA

**Conferència pronunciada a l'IESE
Barcelona, 19 de febrer de 1996**

“L’adequació de l’empresa als reptes de la Unió Europea per als propers 10 anys”

1. Introducció

En els últims cinc anys la Comunitat Europea s'ha anat adaptant a successius canvis. El 1990, la Comunitat integra els disset milions d'alemanys que vivien a l'altre costat del mur. El Tractat de Maastricht, entre altres, crea una Unió Europea més propera als seus ciutadans i defineix el principi de subsidiarietat. També fixa el camí cap a la moneda única, proposant una estratègia d'integració econòmica basada en l'estabilitat de preus que afavoreixi la competitivitat i impulsi el creixement de l'economia europea. Igualment, reforça la cohesió econòmica i social i es proposa uns alts nivells de protecció mediambientals.

Des d'aleshores ençà, en unes circumstàncies econòmiques molt difícils, la Unió Europea ha respost a noves necessitats: contribueix a un resultat positiu de la Ronda Uruguai, aconsegueix un Pacte financer per a la Unió fins l'any 1999 (paquet Delors II), i s'amplia a tres nous membres: Àustria, Finlàndia i Suècia.

Però el camí continua. Els caps d'Estat o de Govern europeus van identificar, els propassats 15 i 16 de desembre, al Consell Europeu de Madrid les passes necessàries per construir les bases de l'Europa del futur.

L'agenda política d'Europa es basa en 6 fites fonamentals:

- 1.- La Conferència intergovernamental del 1996.
- 2.- Preparar i conduir les negociacions de l'ampliació de la Unió als països associats del centre i de l'est d'Europa, incloent-hi els països Bàltics, Xipre i Malta. Analitzar les seves conseqüències sobre les polítiques comunitàries i recursos de la Unió.
- 3.- Renegociar el sistema de recursos propis i establir un nou pacte financer i fixar les perspectives financeres a partir del 31 de desembre de 1999. Renegociació que vindrà condicionada, en part, per l'ampliació de la Unió i les condicions econòmiques dels futurs membres.
- 4.- El pas a la tercera fase de la Unió Econòmica i Monetària (UEM) i, per tant, l'assoliment de la moneda única.
- 5.- El debat sobre la Unió Europea Occidental (UEO), tenint en compte la data del 1998 (data en què expira el seu Tractat constitutiu).
- 6.- Reformar la política de cooperació i associació entre la UE i Turquia, Rússia, Ucraïna i els països del Mediterrani.

Sens dubte, els reptes més importants de la Unió Europea són l'assoliment de la Unió Econòmica i Monetària, amb totes les seves conseqüències, i l'ampliació de la UE als països de l'Europa de l'est. És a dir, aconseguir un pas més en la integració econòmica, i una nova integració d'estats. En ambdós reptes, però, la quantitat i la qualitat estan en joc.

Tanmateix, la realització del mercat interior europeu continua éssent una prioritat absoluta. És una condició necessària per fer més competitiva l'economia europea en el si de l'economia mundial. D'acord amb aquest objectiu el Consell Europeu d'Essen, al desembre del 1994, va encarregar uns informes a un Grup d'experts (Grup Ciampi) per analitzar l'estat de la competitivitat europea. La lectura d'aquest informe ens porta a analitzar quins són els aspectes que es consideren essencials i que podran afectar les empreses europees.

Així, els àmbits d'acció prioritàris són els següents:

- la reforma de les infraestructures i els serveis públics;
- la política a favor de les empreses i del medi ambient;
- suport a les PIME i, més concretament, a les PIME que innoven; i
- la formació al llarg de tota la vida.

És per aquest motiu que la nostra intenció és mostrar els reptes de cadascuna de les polítiques comunitàries que afecten l'empresa directament, a part d'analitzar els dos reptes fonamentals: l'ampliació als països de l'Europa de l'est, i el pas a la tercera fase de la Unió Econòmica i Monetària.

2. L'ampliació als països de l'Europa de l'Est

Els Estats que ja han presentat de manera formal la seva demanda oficial d'adhesió són els següents: Polònia, Hongria, Bulgària, Eslovàquia, la República Txeca, Romania, Letònia, Estònia i Lituània.

La Unió Europea preveu, un cop finalitzada la Conferència intergovernamental del 1996, un informe en relació amb cadascuna de les demandes d'adhesió, i iniciar així les negociacions per a la seva integració.

En l'actualitat el document de referència és el Llibre Blanc sobre la preparació d'aquests països per a la integració (maig del 1995).

L'estratègia a seguir es basa en dos elements fonamentals: els Acords Europeus (acords de preadhesió), i la relacions estructurals entre els països associats i les institucions de la Unió Europea.

Evidentment, aquesta ampliació no té les mateixes conseqüències que la darrera (Àustria, Finlàndia, i Suècia). La Unió Europea vol incorporar en aquest cas uns Estats on el nivell de riquesa és infinitament inferior. Només un d'aquests Estats, Eslovènia té un nivell de riquesa del 50% respecte de la comunitària; és a dir, té el mateix nivell que Andalusia. Tots els altres estan per sota.

Així, per a l'Estat espanyol, com poden imaginar, aquesta ampliació es planteja amb molta cura. Doncs, pot i podrà ocasionar molts canvis en els Fons Estructurals.

És per aquest motiu, que ja els anunciava que s'està parlant de la reforma de les perspectives financeres. Aquesta serà una negociació en la que els països del Sud tindran molt a dir.

3. El pas a la tercera fase de la UEM

El Tractat de la Unió Europea fixa l'assoliment d'una Unió Econòmica i Monetària amb l'establiment d'una moneda única i d'un Banc Central Europeu.

El fet d'arribar a aquesta moneda única i de crear finalment el Banc Central europeu, no és una tasca fàcil, i per aixó es va preveure que es realitzés mitjançant diverses fases. És més, els països que formaran part d'aquesta Unió monetària han de ser un països amb un benestar econòmic suficient. És per aquest motiu que els propis Estats membres van establir al Tractat de la Unió Europea uns criteris que s'haurien de complir per tal de poder-hi formar part.

Recordem aquests criteris:

1. Finances públiques sanejades.
(déficit públic no superior al 3% del PIB, i deute públic no superior al 60% del PIB).
2. Estabilitat de preus .
(inflació no superior a 1,5 punts de la mitjana dels tres països que tinguin la inflació més baixa).
3. Convergència dels tipus d'interès.
(els tipus d'interès a llarg termini no podran excedir en més de 2 punts a la mitjana comunitària corresponent als tres països amb menor inflació).
4. Estabilitat del tipus de canvi.
(manteniment durant 2 anys del tipus de canvi en els marges normals de fluctuació del SME).

Els que compleixin aquests criteris podran formar part de la Unió Econòmica i Monetària.

Pel que fa al pas a la tercera fase i la definició de l'escenari per a la introducció de la moneda única, la presidència espanyola ha assolit els seus objectius fonamentals.

Així, el Consell Europeu de Madrid:

- va confirmar l'1 de gener de 1999 com a data d'inici d'aquesta tercera fase;
- va acordar el nom de la futura Moneda Única: *Euro* ; i
- es va adoptar el calendari, tant per als esdeveniments anteriors com per als

posteriors a l'inici de la tercera fase, dins dels quals es van establir tres dates claus:

- principis del 1998
(decisió sobre els països que entraran en la tercera fase)
- l'1 de gener de 1999
(fixació irrevocable dels tipus de canvi entre les monedes i l'Euro, i adopció d'una política monetària única),
- l'1 de gener de 2002
(eliminació de monedes i bitllets en curs i substitució per Euros), i
- l'1 de juliol de 2002
(final del procés de transició).

Els resultats econòmics que s'aconsegueixin el 1996 i sobretot el 1997 seran indicadors molt importants per decidir quins països fondran les seves monedes nacionals en una moneda única.

Els motius pels quals els mateixos Estats membres, des de la signatura del Tractat de la Unió Europea, van determinar l'adopció de la moneda única es basen en dos elements fonamentals del futur de la integració de la Unió Europea. D'una banda, la continuïtat en el procés d'integració econòmica, essent la moneda única el complement necessari del mercat interior europeu i, de l'altra, els objectius d'estabilitat, creixement i ocupació.

La moneda única:

- Farà més transparents els mercats i les inversions.
- Comportarà una reducció dels costos de les empreses.
- Serà un element més eficaç d'estabilitat monetària mundial. L'estabilitat dels mercats de canvi és vital per a Europa.

L'èxit de la moneda única és un dels principals reptes que ha de superar la integració europea a partir d'avui fins a la fi de segle.

Quines són, però, les limitacions més importants que ens impedeixen estar en la UEM?

1. Una inflació resistent a la baixa que resta competitivitat a l'economia espanyola.
2. Un dèficit públic estructural que obstaculitza la inversió privada i que obliga a mantenir uns tipus d'interès més alts que els dels nostres competidors.
3. Un dèficit comercial que s'amplia amb la reactivació de la demanda interna i que suposa una amenaça per al creixement econòmic i, en conseqüència, per a la creació de treball.
4. Una taxa d'atur (més del doble de la mitjana europea) i d'activitat (deu punts per sota de la mitjana) que ens situa en una de les pitjors posicions europees.
5. Els lents ajustaments que es produeixen a Europa i, especialment, a Espanya, de salaris, costos i treball, que tenen la seva causa principal en la baixa mobilitat de la mà d'obra i en la rigidesa del mercat de treball.

Malgrat això, però, molts agents econòmics pensen que la integració de l'economia espanyola a la UEM és un objectiu irrenunciable.

Tanmateix, ja s'està començant a treballar en les relacions dels Estats que hi seran i els que no hi seran (relacions dels "in" i "out"). El Mercat Interior, evidentment continua. La Unió Econòmica i Monetària només és un esglaó més en la integració econòmica de la Unió Europea. L'únic problema serà el de l'estabilitat monetària amb els països "out". S'està parlant de la creació d'un nou Sistema Monetari Europeu. Un sistema adoptat a nivell intergovernamental, de participació voluntària, i amb unes bandes de fluctuació respecte de l'Euro, que possiblement, es mantindrien en el 15%.

És preferible que els Estats que hi entrin ho facin amb condicions. No fora bó per a l'economia espanyola entrar sense el sanejament econòmic necessari. Les sobrevaloracions no han estat mai bones.

De tota manera, està clar que el país que es quedi fora no sols perdrà l'oportunitat de millorar el seu benestar econòmic, sinó que probablement augmentarà la volatilitat del seu tipus de canvi, fet que incidirà negativament en el seu comerç internacional i en el creixement sostingut del producte i del treball.

Tanmateix, els "out" quan estiguin preparats podran sol·licitar la seva integració a aquesta Unió. De fet, és normal i lògic, doncs ja ho va estar en el moment de l'adhesió a la Comunitat Europea. Com ara ho faran amb els països de l'Europa de l'est. Però el sanejament ha d'arribar en un moment o altre.

Faran falta ajustaments molt durs i pressupostos restrictius; en cas contrari estarem condemnats a ser un país perifèric de la Unió.

4. Les polítiques comunitàries

Dret d'empresa

Una de les principals novetats en aquest àmbit és la proposta en l'àmbit de l'harmonització comptable de les empreses, adoptada el novembre de 1995. Aquesta proposta determina les grans línies del Programa d'Acció que la Comissió preten dur a terme per tal que les empreses de la Unió Europea que cerquen capitals en els mercats internacionals puguin elaborar una única sèrie de comptes consolidats en base a normes de caràcter internacional. Així mateix, aquest Programa també té per objectiu millorar els mètodes comparatius dels comptes consolidats elaborats per les empreses de diferents Estats membres, sense els quals es podrien provocar distorsions de la competència i dificultar l'avaluació d'una empresa per part dels potencials inversors.

Una nova etapa en l'assoliment del mercat interior és, també, la signatura del Conveni relatiu als procediments d'insolvència. L'objectiu és assegurar que els procediments d'insolvència iniciats en un Estat membre contra un deutor puguin produir efectes en altres Estats membres, tot garantint una distribució equitativa

dels actius dels deutors, com també la igualtat de tracte entre tots els creditors. Així doncs:

1. El Conveni preveu l'inici del procediment principal en l'Estat membre on és situat el centre d'interessos del deutor. Aquest procediment serà reconegut en els altres Estats contractants i s'estendrà en el sentit ampli del terme, és a dir, cobrint aquells procediments que tenen per objectiu redreçar l'empresa del deutor.
2. El Conveni permet, així mateix, l'obertura de procediments secundaris en d'altres Estats membres en el cas que els deutors hi posseixin béns o establiments.

Tanmateix, aquest procediment no serà d'aplicació en els procediments relatius a les empreses d'assegurances i a la liquidació d'institucions de crèdit, entre d'altres.

Política industrial i energètica

En aquest camp cal destacar, d'una banda, la Comunicació de la Comissió Europea de 22 de març de 1995 en la que es fixa el Programa d'acció i calendari d'aplicació de les iniciatives enunciades en la seva Comunicació sobre "Una política de Competitivitat Industrial per a la Unió Europea" (setembre de 1994), i, de l'altra, el Llibre Blanc sobre Política Energètica.

En la Comunicació sobre la Competitivitat Industrial es fa referència a les prioritats d'actuació en l'àmbit de la indústria, basades en 4 objectius fonamentals:

1. El desenvolupament del mercat interior. El mercat interior, que és una realitat des de 1993, representa la contribució més important de la Unió a l'increment de la competitivitat de la indústria europea. No obstant, la liberalització del mercat únic ha d'ampliar-se als sectors en els que encara està poc estesa. En aquest context, la realització d'un mercat interior de l'energia constitueix un factor essencial. Els sectors del gas i l'electricitat haurien d'introduir factors de competència, i aquest és un dels camins que la Comissió Europea s'ha fixat.

2. Més consideració de les necessitats de la indústria en la política de recerca. La Unió, els Estats membres i també la indústria han de contribuir a intensificar la tasca de recerca i formació tecnològica per tal que les empreses puguin anticipar-se a l'evolució de les tecnologies i dels mercats i posar en pràctica les estratègies adequades.

3. La societat de la informació. La disponibilitat de les infraestructures i els serveis de telecomunicacions i, sobretot, la reducció del cost, són en aquests moments factors essencials de la competitivitat industrial de la Unió Europea. Per aquest motiu és necessari agilitzar el procés actual de liberalització del sector de les telecomunicacions, obrint les infraestructures i els serveis que encara avui estan sota règim de monopoli.

4. Foment de la cooperació industrial. Aquesta és una de les condicions per tal que la indústria pugui aprofitar els avantatges del mercat interior.

Com veiem en el primer objectiu, assolir un mercat interior de l'energia és una de les prioritats de la Comunitat. És per aquest motiu que la Comissió Europea ha elaborat un Llibre Blanc sobre l'Energia.

Les polítiques energètiques nacionals i comunitàries han de considerar-se globalment, atès que la seva eficàcia depèn de la seva coherència i del fet que molts dels factors que influeixen en les mateixes són de caràcter transnacional. La distribució geogràfica dels diferents productes energètics és un dels instruments de desenvolupament regional i de l'ordenació del territori i, a més, el desenvolupament econòmic de les regions es configura com a condició indispensable de l'eficiència energètica.

El Llibre Blanc estableix un programa de treball per als propers cinc anys que inclou mesures legislatives en àmbits afectats per la política energètica (mercat interior, recerca, inversions, etc.). La Comissió ha fixat, amb aquest document, tres objectius estratègics.

1. La recerca d'una competitivitat global, la qual requereix el funcionament correcte del mercat interior, la reducció de la reglamentació i la introducció de mesures econòmicament viables de millora de l'eficàcia energètica. És a dir, mantenir i reforçar la competitivitat global liberalitzant el mercat interior del gas i l'electricitat respectant el principi de servei públic.
2. Assegurar l'aprovisionament energètic de la UE. Aquest es podria obtenir, per exemple, mitjançant la creació d'un marc favorable de les activitats de les empreses, l'estalvi d'energia, l'aprofitament de les fonts pròpies de forma econòmica i compatible amb el medi ambient, entre d'altres.
3. Millorar la protecció del medi ambient mitjançant mesures fiscals.

Tanmateix, tot això passa primer per una integració del mercat comunitari de l'energia. És imprescindible limitar la reglamentació a allò estrictament necessari per tal de conciliar així la lliure circulació i els objectius legítims dels Estats membres. Tenint en compte, sempre, que la cooperació energètica internacional és necessària.

Política en favor de les PIME

La Comissió Europea ha adoptat un Informe, sobre "El paper de les petites i mitjanes empreses com a font dinàmica d'ocupació, creixement i competitivitat a la Unió Europea". Aquest informe té per objectiu presentar les prioritats de la política comunitària a favor d'aquest col·lectiu. Així doncs, cal tenir coneixement.

El document presenta un conjunt d'objectius que hauran de servir de base al proper Programa Plurianual (1997-2000) a favor de les empreses i l'artesanat. En concret la Comissió Europea subratlla la necessitat de:

1. Reduir les traves administratives que afecten als empresaris.
2. Millorar la participació de les PIME en la presa de decisions.
3. Facilitar el finançament de les PIME creadores de llocs de treball; en concret, millorar el seu entorn financer mitjançant un millor accés als mercats de capitals i fomentar el desenvolupament de la funció del Fons Europeu d'Inversions respecte de les PIME.
4. Reduir les distorsions i insuficiències del mercat interior que afecten a les PIME.
5. Promoure la recerca, la innovació i la formació en benefici de les PIME.
6. Reforçar la competitivitat i fomentar la internacionalització de les PIME.

D'altra banda, hem de tenir en compte que la Unió, sempre tenint present la importància de les PIME pel benestar de l'economia europea, continuament presenta i adopta mesures per tal de fomentar la seva competitivitat i no deixar que aquestes quedin fora de la realització del mercat interior. Així, per exemple, i éssent la societat de la informació un dels camps centrals en l'actualitat, es va convocar un concurs per a formació de petites i mitjanes empreses en l'àmbit de les prestacions electròniques de serveis de la informació. Moltes altres mesures s'adopten i s'adoptaran en favor de les PIME.

Tornant a l'informe Ciampi, la Comunitat donarà suport a les PIME que innovin. Així doncs, és important per les PIME pensar en la participació d'aquestes en els programes d'R+D. La innovació és la base de la competitivitat, i la competitivitat és la base del mercat interior.

Política d'R+D

Com a iniciativa comunitària destacable en aquest àmbit hem de tenir en compte el Llibre Verd sobre la innovació, recentment aprovat. Aquest document posa de relleu dos elements: la creació de riquesa i de treball i el retard d'Europa per encoratjar la promoció de la innovació en la indústria. De moment ens trobem en l'estadi de consulta a tots els sectors interessats.

Tanmateix, si parlem de política d'R+D, el més important a tenir present és la possibilitat de participar en els programes específics d'R+D del IV Programa Marc en vigor. A més, la participació de les PIME és considerada per la Comunitat Europea de vital importància. De la mateixa manera que en dret de la competència, a part dels acords anomenats de mínims (acords que no entren en l'àmbit d'aplicació de l'article 85.1), existeix el Reglament d'exempció per categoria de determinats acords de recerca i desenvolupament.

És per aquest motiu, que la Comissió Europea va introduir alguns canvis respecte del Programa Marc anterior per tal que les empreses petites hi tinguessin cabuda; en cas contrari només participaven Centres de Recerca o grans empreses.

Aquests canvis fan referència a la possibilitat per part de les PIME de presentar, sense límit de temps establert en una convocatòria, qualsevol projecte d'R+D que s'adequi a alguns dels projectes específics en vigor. Un cop presentat l'empresa ha de saber que tres vegades a l'any s'evaluaran i es decidiran si es financia o no.

Política de Medi Ambient

Si parlem de l'adequació de l'empresa al futur de la Unió Europea, no podem obviar el que és avui i serà sempre un tema central: el Medi Ambient i, més concretament, la protecció ambiental a la indústria.

Quin és el principi fonamental pel que fa a la protecció del medi ambient a la indústria? La prevenció de la contaminació a l'origen.

Quins són els instruments a l'abast del sector industrial? En podríem destacar quatre:

- utilització de tecnologies netes (minimització en la producció de residus i minimització de l'ús de recursos naturals),
- anàlisi del cicle de vida del producte,
- internalització dels costos de protecció ambientals, i
- sistemes de gestió i auditoria mediambientals.

Quins són els mecanismes de què disposa la Comunitat Europea per tal d'incentivar l'acció de la indústria en aquesta protecció del medi ambient?

- el sistema comunitari d'etiqueta ecològica (Reglament comunitari núm. 880/92)
- el sistema de gestió i auditoria mediambientals (Reglament núm. 1836/93)

El sistema d'etiqueta ecològica té dos objectius fonamentals: fomentar l'adaptació de tecnologies menys contaminants, i informar al consumidor sobre l'impacte ambiental dels productes. Quin és el problema d'aquest sistema quant a la seva aplicació? La necessitat d'establir uns criteris ecològics definits per a cada producte que fa que sigui un procés molt lent i que en l'actualitat només els hagin determinat per a alguns productes (rentaplats, rentadores, paper higiènic, i bombetes). Cal esmentar, però, que el Departament de Medi Ambient de la Generalitat de Catalunya ha establert un sistema paral·lel més flexible.

D'altra banda, el sistema de ecogestió i ecoauditoria es basa en quatre pilars fonamentals:

- la participació voluntària de les empreses,
- l'exercici "d'activitats industrials",
- l'avaluació i millora dels resultats pel que fa al medi ambient, i
- facilitar la corresponent informació al públic.

El Reglament que estableix aquest sistema d'auditoria mediambiental va entrar en vigor el 13 de juny de 1993 i es va començar a aplicar durant l'any 1995. A l'Estat espanyol, però, encara no s'aplica. Els problemes principals són la determinació dels organismes competents, la figura dels verificadors (entitat o empresa independent de l'empresa que es sotmet a verificació degudament acreditada), les taxes o les despeses, entre altres.

El foment de la participació de les empreses en aquest sistema dependrà entre d'altres de l'oferta territorial d'ajuts. La Comissió Europea ha convocat en dues ocasions convocatòries per a realitzar projectes pilot d'implantació d'aquest sistema. En la primera convocatòria l'Institut Català de Tecnologia hi va participar. D'altra banda, s'ha convocat darrerament una convocatòria específica per PIME.

De totes maneres, ambdós sistemes tot just comencen a caminar, però les empreses europees, i sobretot les espanyoles, hauran d'adaptar-se a aquests canvis, i més convivint en un mercat interior en el què consumidors alemanys i nòrdics tenen com a "marca de qualitat" la protecció del medi ambient del producte que compren.

Cal tenir en compte, també, que recentment la Comissió està treballant en l'establiment d'unes línies directrius per integrar consideracions ecològiques en la comptabilitat de les empreses. Aquesta és una de les altres accions comunitàries que les nostres empreses hauran de tenir present. Es vol adoptar un marc europeu per a la "comptabilitat ecològica". Un marc que proporcionarà un Sistema Europeu d'Index Econòmics i Ambientals Integrats (SEI).

L'objectiu és que la comptabilitat reflecteixi de forma precisa el comportament de l'empresa en relació amb el medi ambient, així com la incidència i els riscos dels impostos ecològics sobre la situació financera de les empreses.

Finalment, pel que fa a la política de medi ambient i l'empresa, només recordar el projecte pilot "Creixement i Medi Ambient". Projecte destinat a l'accés de les empreses petites (fins a 50 treballadors preferentment) a préstecs bancaris per a la realització d'inversions en el medi ambient. Aquest projecte preveu l'establiment d'un mecanisme mitjançant el qual les empreses obtindran garanties de préstec, les quals no suposaran despeses ni per a l'empresa ni per a l'organisme financer, atès que les primes de garantia seran pagades amb el pressupost comunitari a través del Fons Europeu d'Inversions.

Política fiscal

Uns dels principals problemes quant a la política fiscal comunitària és la necessitat de la unanimitat en el Consell per adoptar normes comunitàries. Aquest és un dels aspectes proposats de modificar en el sí de la Conferència intergovernamental de 1996: la introducció de la majoria qualificada.

D'altra banda, un dels aspectes més importants als que les empreses hauran de fer front és a la implantació del sistema definitiu de l'IVA. Al 1993 la implantació del règim transitori ja va suposar força canvis. Al 1997, amb el nou règim, les empreses hauran de passar per un nou període d'adaptació.

L'objectiu del règim definitiu és arribar a un tractament igual entre les transaccions domèstiques i les comercials. És a dir, imposició a l'origen.

No hi ha dubte però, que aquest règim definitiu funcionaria millor amb una harmonització dels tipus aplicables.

De moment, la Comissió Europea ha proposat modificar la Directriu 77/388/CEE relativa al sistema comú d'IVA. L'objectiu és fixar en un 15% el nivell mínim i en un 25% el nivell màxim del tipus normal d'IVA, per al període inclòs entre l'1 de gener de 1997 i el 31 de desembre de 1998. Actualment, els Estats membres apliquen un tipus normal d'IVA no inferior al 15%, però no hi ha un límit superior. D'aquesta manera es pretén assegurar la introducció del règim definitiu d'IVA.

Només esmentar, que estan previstes altres modificacions pel que fa a la fiscalitat, com ara els impostos directes.

Política social

Són diferents mesures les que s'han adoptat en aquest àmbit. Però, pot ser el més destacable és la importància cada cop més creixent sobre la formació dels treballadors a Europa. Amb aquesta formació tornem a la idea de la competitivitat.

És per aquest sentit que la participació en el programa LEONARDO té la seva importància.

D'altra banda, la Comissió Europea ha adoptat recentment un pla d'accions en el marc de l'educació i la formació titulat *Ensenyar i aprendre: vers la societat cognitiva basada en l'aprenentatge al llarg de tota la vida*. Per tal de desenvolupar aquestes accions identifica 5 objectius generals per a dur a terme a partir d'aquest any. Aquests objectius són:

- promoure l'aprenentatge de nous coneixements,
- apropar l'escola a l'empresa mitjançant la creació de xarxes de centres d'aprenentatge en diferents països, el foment de la mobilitat i la definició d'un estatut europeu de l'alumne,
- dominar tres llengües comunitàries, i
- donar un tracte igualitari a la inversió física i a la formació.

La millora de la formació i l'adaptació dels treballadors a les mutacions industrials són dues de les prioritats bàsiques de la Comunitat.

Finalment, quant a política social un fet destacable i que començarem, potser, a trobar en el món empresarial, és l'aplicació dels nous procediments de Maastricht, que permeten als interlocutors socials d'orientar la legislació europea cap als temes que considerin d'interès. De totes maneres tot just ha començat a donar els seus fruits. Així, el proppassat mes de desembre, els representants de la Confederació Europea de Sindicats (CES), la Patronal Europea (UNICE) i les empreses públiques (CEEP) van signar el primer acord marc europeu sobre el permis parental.

Barcelona, 19 de febrer de 1996